

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน

สมมุติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน โดยมีผู้บริหารจำนวน 47 คน ใช้เป็นประชากรโดยไม่สุ่มตัวอย่าง และครูจำนวน 4,449 คน จากโรงเรียนจำนวน 47 โรงเรียน รวมเป็นประชากร จำนวน 4,496 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของ Yamane (1973) ที่ 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง 367 คน กำหนดจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำขนาดกลุ่มตัวอย่างมาเฉลี่ยกับจำนวนโรงเรียนทั้งหมด แล้วหากกลุ่มตัวอย่างครูแต่ละโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 414 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตาม โรงเรียน

โรงเรียนที่	ผู้บริหาร	ครู	รวม
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
1	1	8	9
2	1	8	9
3	1	8	9
4	1	8	9
5	1	8	9
6	1	7	8
7	1	8	9
8	1	8	9
9	1	8	9
10	1	8	9
11	1	7	8
12	1	8	9
13	1	8	9
14	1	7	8
15	1	8	9
16	1	8	9
17	1	8	9
18	1	7	8
19	1	8	9
20	1	8	9
21	1	8	9
22	1	8	9
23	1	8	9
24	1	8	9
25	1	8	9
26	1	8	9
27	1	7	8
28	1	8	9

ตารางที่ 3 (ต่อ) จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียนที่	ผู้บริหาร	ครู	รวม
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
29	1	8	9
30	1	7	8
31	1	8	9
32	1	8	9
33	1	8	9
34	1	8	9
35	1	8	9
36	1	8	9
37	1	8	9
38	1	8	9
39	1	7	8
40	1	8	9
41	1	8	9
42	1	8	9
43	1	8	9
44	1	8	9
45	1	7	8
46	1	8	9
47	1	7	8
รวม	47	367	414

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรมผู้นำทั้ง 4 แบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ	จำนวน 20 ข้อ
2. พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน	จำนวน 24 ข้อ
3. พฤติกรรมผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	จำนวน 15 ข้อ
4. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	จำนวน 22 ข้อ

กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของโรงเรียนเป็น 5 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ดังต่อไปนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนน	5
ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้คะแนน	4
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	3
ไม่ค่อยปฏิบัติ	ให้คะแนน	2
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน	1

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้เครื่องมือ OCDQ หรือ Organizational Climate Description Questionnaire ของ Halpin (1966) ซึ่งเป็นการแปลและเรียบเรียงโดย ชำรงศักดิ์ เจริญสุข (2526) ครอบคลุมองค์ประกอบบรรยากาศองค์การของโรงเรียนทั้ง 2 ด้านดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมของครูอาจารย์

1.1 ขาดความสามัคคี	จำนวน 10 ข้อ
1.2 อุปสรรค	จำนวน 6 ข้อ
1.3 ขวัญ	จำนวน 10 ข้อ
1.4 มิตรสัมพันธ์	จำนวน 7 ข้อ

2. ด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร

2.1 ห่างเหิน	จำนวน 9 ข้อ
2.2 มุ่งผลงาน	จำนวน 7 ข้อ
2.3 เป็นแบบอย่าง	จำนวน 9 ข้อ

2.4 กรุณาปราณี

จำนวน 6 ข้อ

กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 4, 3, 2 และ 1 ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมที่ปรากฏสม่ำเสมอ	ให้คะแนน	4
พฤติกรรมที่ปรากฏบ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3
พฤติกรรมที่ปรากฏนานๆ ครั้ง	ให้คะแนน	2
พฤติกรรมที่แทบจะไม่ปรากฏ	ให้คะแนน	1

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. รวบรวม และวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3. กำหนดตัวบ่งชี้ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยของ House (1971)
4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและจัดทำแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องในสำนวนภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
  - 5.1 รองศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 5.2 รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ต้นติเมธ
อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 5.3 อาจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 5.4 นายกมล บุญประเสริฐ   ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
  - 5.5 นายประกาศิต ยังกง   ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์
6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอให้สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนออกหนังสือถึงโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และรับกลับคืนทางไปรษณีย์ บางโรงเรียนผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบคัดเลือกแบบสอบถามที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	47	42	89.36	41	87.23
ครู - อาจารย์	367	336	91.55	317	86.38
รวม	414	378	91.30	358	86.47

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารและครู โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายความว่า	ปฏิบัติทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า	ไม่ค่อยปฏิบัติ
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า	ไม่เคยปฏิบัติ

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับแบบบรรยากาศองค์การของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารและครู โดยกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยและใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.00   หมายความว่า   พฤติกรรมที่ปรากฏสม่ำเสมอ

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49   หมายความว่า   พฤติกรรมที่ปรากฏบ่อยครั้ง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49   หมายความว่า   พฤติกรรมที่ปรากฏนานๆ ครั้ง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49   หมายความว่า   พฤติกรรมที่แทบจะไม่ปรากฏ

3.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การทั้ง 8 มิติ และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ โดยการทดสอบค่าที (t - test)

3.2 แปลงค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบบรรยากาศทั้ง 8 มิติ ของโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นค่าคะแนนที (T-Scores) โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 10

3.3 นำค่าคะแนนทีขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การทั้ง 8 มิติ มาหาค่าคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores) ซึ่งคำนวณได้จาก ผลบวกของผลต่างระหว่างคะแนนทีของแต่ละโรงเรียนกับคะแนนทีของ Halpin และ Croft โดยมีคะแนนทีของ Halpin และ Croft แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าคะแนนที (T - Scores) ที่ใช้คำนวณหาค่าคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores) ของ Halpin and Croft

แบบบรรยากาศ	องค์ประกอบบรรยากาศองค์การ							
	ขาดความ สามัคคี	อุปสรรค	ขวัญ	มิตร สัมพันธ์	ห่างเหิน	มุ่ง ผลงาน	เป็น แบบอย่าง	กรุณา ปราณี
แบบเปิด	43	43	63	50	42	43	61	55
แบบอิสระ	40	41	55	62	61	39	53	50
แบบควบคุม	38	57	54	40	55	63	51	45
แบบสนิทสนม	60	42	50	58	44	37	52	59
แบบรวบอำนาจ	65	46	45	46	38	55	51	55
แบบปิด	62	53	38	54	55	54	41	44

ที่มา : Andrew W. Halpin and Don B. Croft, The Organizational Climate of the Schools, Cooperative Research Project 534 (St. Louis, Mo. : Washington University, 1962), pp. 179 quoted in John Edward Garret, "The Organizational Climate of Colorado High School," (Ed. D. dissertation, University of Northern Colorado, 1970, pp. 91-93

ตัวอย่างการคำนวณหาคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores)

บรรยากาศแบบเปิด	43	43	63	50	42	43	61	55
โรงเรียนที่ 1	62	49	53	59	53	46	48	46

ผลต่างระหว่างคะแนนที่ $19 + 6 + 10 + 9 + 11 + 3 + 13 + 9 = 80$

คำนวณหาผลบวกของผลต่างระหว่างคะแนนที่ของแต่ละโรงเรียนกับคะแนนที่ของ Halpin จนครบทุกแบบบรรยากาศ ผลรวมที่มีค่าน้อยที่สุด จะเป็นค่าคะแนนบ่งชี้บรรยากาศ (Similarity Scores)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การของโรงเรียนทั้ง 8 มิติ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบของ เพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับแบบบรรยากาศองค์การของโรงเรียน โดยการหาค่าไค - สแควร์ (Chisquare)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย